

STÖDET FÖR MER VINDKRAFT FÖRSVAGAS

PER HEDBERG

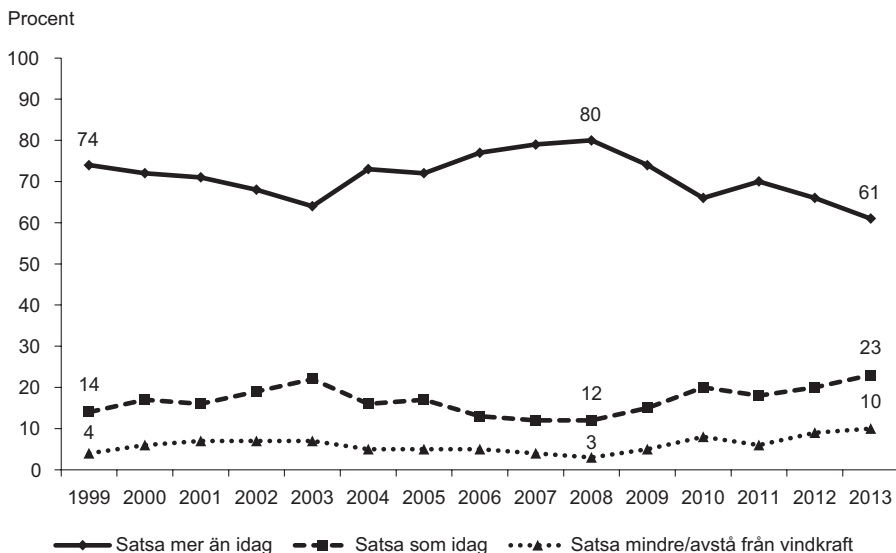
Vindkraften byggs ut snabbt i Sverige. Antalet vindkraftverk blir allt fler och vindkraftens andel av elproduktionen ökar. Bara sedan 2008 har antalet vindkraftverk ökat från 1166 till 2681 2013. Under samma period ökade den vindgenererade elproduktionen från 2,0 till 9,9 terawattimmar och vindkraftens andel av elproduktionen steg från 1,4 procent till 7 procent (Energimyndigheten 2013, Energimyndigheten 2014, Svensk Vindenergi 2014). För bara 10 år sedan var synen av vindkraftverk i den svenska naturen en sällsynthet. Idag är vindkraftverk en betydligt mer vanlig syn i landskapet. Frågan vi ställer oss är hur den snabba utbyggnaden av vindkraften har påverkat den svenska folkopinionen när det gäller hur mycket vi skall satsa på vindkraften som energikälla? Har den tidigare så positiva synen på en utbyggnad av energikällan förändrats när erfarenheter av vindkraftverken ackumuleras i befolkningen?

Minskat stöd för mer vindkraft

Sedan 1999 har vi ställt frågor om vindkraft i de årliga nationella SOM-undersökningarna inom ramen för forskningsprojektet *Energiopinionen i Sverige*.¹ En av frågorna handlar om hur mycket vi skall satsa på vindkraft i Sverige – ska vi satsa mer än idag, ska vi satsa som idag, mindre än idag eller ska vi helt avstå från vindkraft som energikälla. Resultaten från 1999 fram till 2013 redovisas i figur 1.

Resultaten visar att en majoritet av svenska folket är mycket positiva till vindkraft och vill satsa mer. Endast en liten andel vill satsa mindre eller avstå från vindkraft.² Men resultaten visar också att det under senare år är allt färre som vill satsa *mer* på vindkraft. Samtidigt som vi kommit till det stadiet då vindkraften flyttas från ritborderna ut i den svenska naturen blir viljan att satsa *mer* på vindkraften allt svagare. Sedan toppåret 2008 har andelen som vill satsa mer minskat med 19 procentenheter, från 80 procent 2008 till 61 procent 2013.³ Istället är det fler som vill satsa ungefär som idag, en ökning från 12 procent 2008 till 23 procent 2013.⁴ Visserligen ökar motståndet mot vindkraft under samma period, men inte i lika hög grad som stödet avtar. Andelen som vill satsa mindre på vindkraft eller helt avstå från den ökar med sju procentenheter sedan 2008, från 3 procent till 10 procent 2013.⁵ Men resultaten är tydliga, andelen medborgare som vill satsa *mer* på vindkraften minskar och andelen med motsatt åsikt ökar under senare år.

Figur 1 Andel som vill satsa mer på vindkraft, satsa som idag eller satsa mindre/helt avstå från vindkraft som energikälla 1999-2013 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: *Hur mycket bör vi i Sverige satsa på nedanstående energikällor under de närmaste 5-10 åren?* Andelen som svarar att de saknar åsikt har varierat mellan 5-8 procent. I SOM-undersökningen 2013 var siffran 6 procent. De särredovisas inte i figuren. För ytterligare detaljer och resultat för fler energikällor se Hedberg och Holmberg 2014a.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1999-2013.

Frågan om hur mycket vi skall satsa på vindkraft innehåller flera komponenter; bedömningar om hur mycket vi har och hur mycket vi behöver samt vilken grundläggande inställning man har till vindkraften som energikälla. Som ett allmänt mått på svenska folkets inställning till vindkraft blir frågan allt sämre ju mer energikällan byggs ut.⁶ Därför kompletteras satsa-frågan med en ren attityd-fråga där vi frågar om svarspersonernas allmänna inställning till vindkraften som energikälla. Resultaten från SOM-undersökningen 2013 visar att 81 procent av svenska folket är positiva till vindkraft, 8 procent varken positiva eller negativa, 7 procent negativa medan 4 procent har ingen uppfattning. Frågan ställdes även i 2012 års SOM-undersökning och resultaten var då i stort sett det samma. Andelen positiva var då 84 procent medan andelen negativa var 6 procent, alltså något mer positivt jämfört med resultaten för 2013.⁷

Stödet minskar i samtliga samhällsgrupper

Sedan tidigare vet vi att vindkraften har ett starkt stöd i samtliga samhällsgrupper. Variationerna har varit relativt små när det gäller bakgrundsfaktorer som kön,

Tabell 1 Andel positiva till att satsa mer på vindkraft efter social och politisk grupptillhörighet 1999-2013 (procent)

	År													Förändring 08-13		
	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11		'12	'13
Kön																
Kvinna	75	73	73	70	65	73	73	79	80	81	76	67	71	68	65	-16
Man	72	71	70	65	63	72	71	76	79	79	72	64	69	64	57	-22
Ålder																
15-30	69	75	69	67	62	70	69	70	78	76	73	65	69	64	66	-10
31-60	76	73	77	70	70	79	75	81	83	84	79	71	73	70	65	-19
61-85	72	68	63	62	54	63	68	74	75	76	66	57	66	61	55	-21
Utbildning																
Grundnivå/obligatorisk Mellannivå	71	71	67	67	59	66	67	74	74	75	67	57	69	58	55	-20
Universitet/högskola	74	73	71	68	64	75	72	76	79	79	71	67	69	67	60	-19
Bostadsort																
Ren landsbygd	80	83	80	72	73	81	77	83	83	83	72	68	75	64	56	-27
Mindre tätort	77	72	71	70	62	74	74	77	79	78	72	60	67	64	61	-17
Stad, större tätort	70	70	70	67	63	69	72	77	79	80	75	66	71	67	63	-17
De tre storstäderna	74	65	69	65	61	76	64	72	81	81	76	70	69	69	62	-19
Partisympati																
V	86	81	85	80	75	82	74	82	88	86	82	84	69	85	78	-8
S	72	72	70	66	62	70	73	78	78	81	76	62	71	70	65	-16
MP	87	84	87	86	77	92	90	89	94	88	79	84	86	78	77	-11
C	80	90	80	79	76	82	82	89	85	93	79	71	82	64	50	-43
FP	84	81	78	70	63	69	72	67	81	77	78	64	67	59	60	-17
KD	72	69	72	70	66	68	68	83	80	77	77	71	64	71	55	-22
M	63	59	62	48	54	65	67	70	78	77	68	62	67	60	52	-25
SD	--	--	--	--	--	--	--	68	68	68	66	51	65	56	58	-10
Övriga	72	86	73	64	67	75	61	72	74	73	78	60	58	71	58	-15
Vänster-höger dimension																
Klart till vänster	87	81	76	75	79	83	77	84	86	83	82	77	82	78	79	-4
Något till vänster	77	79	79	74	69	80	79	85	83	86	80	70	71	73	66	-20
Varken eller	72	73	69	65	63	69	70	73	77	79	70	64	66	63	60	-19
Något till höger	71	68	69	64	59	71	72	77	80	78	74	66	72	64	56	-22
Klart till höger	61	54	63	56	57	63	59	68	75	72	66	57	63	55	48	-24
Politiskt intresse																
Mycket intresserad	75	68	68	68	70	72	77	80	82	80	75	66	75	67	66	14
Ganska intresserad	76	73	75	67	65	76	74	80	82	83	76	67	72	66	61	-22
Inte särskilt intresserad	73	74	70	71	64	71	71	75	78	76	75	66	69	67	61	-15
Inte alls intresserad	57	64	61	57	49	66	61	58	69	75	64	55	61	58	59	-16
Kärnkraftsåsikt																
Avveckla kärnkraften	84	87	84	81	83	86	88	88	91	86	85	81	83	75	73	-13
Använd kärnkraften	63	59	64	59	56	67	66	74	76	79	72	60	65	58	47	-32
Samtliga	74	72	71	68	64	73	72	77	79	80	74	66	70	66	61	-19

Kommentar: Frågan lyder: *Hur mycket bör vi i Sverige satsa på nedanstående energikällor under de närmaste 5-10 åren?* Personer som inte besvarat frågan ingår ej i procentbasen. När det gäller frågan om kärnkraftsåsikt skiljer sig frågeformuleringen år 2000-2004 något åt från formuleringen åren 1996-1999. Svartalernativet "avveckla kärnkraften senast till år 2010" ändrades 2005 till "avveckla kärnkraften snarast". I 2010 års SOM-undersökning introducerades en ny fråga om kärnkraften. I tabellen används den nya frågan för kärnkraftsåsikt från och med 2012 års undersökning.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1999-2013.

ålder, utbildning och bostadsort. Dock något större när det gäller vilket parti man sympatiserar med och var man själv placerar sig på vänster-högerdimensionen i politiken. Resultaten i tabell 1 visar att dessa förhållanden knappast har förändrats i 2013 års SOM-undersökning.

Resultaten för 2013 visar som vid de allra flesta tidigare undersökningar att kvinnor är något mer positiva till att satsa på vindkraft än män, liksom högutbildade är jämfört med dem med lägre utbildning. Åldersmässigt har vi genom åren funnit den mest positiva gruppen bland personer mellan 31 och 60 år. I 2013 års mätning är den yngre åldersgruppen lika positiva, medan den äldsta åldersgruppen inte är fullt lika positiv. När det gäller bostadsort var det personer boende på ren landsbygd som var mer positiva i början av mätserien. Sedan mitten av 2000-talet har skillnaderna dock minskat och i den senaste mätningen är landsbygdsbor mindre positiva till att satsa mer på vindkraft jämfört med personer boende i tätorter och städer.

När det gäller politiska faktorer som ideologisk vänster-högerposition och partisympati har det varit personer till vänster som varit klart mer positiva till en ökad satsning jämfört med personer som placerar sig till höger i politiken. I 2013 års SOM-undersökning är det 79 procent som ville satsa mer på vindkraft bland dem som placerade sig långt till vänster. Motsvarande siffra bland personer som placerade sig långt till höger är 48 procent. Under perioden som helhet finner vi vid de flesta mätillfällen att sympatisörer till Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet varit mer positiva till vindkraft jämfört med framförallt sympatisörer till Moderaterna. Resultaten från den senaste undersökningen visar att 78 procent bland vänsterpartisympatisörer och 77 procent bland miljöpartisympatisörer ville satsa mer, medan motsvarande siffra bland sympatisörer till Moderaterna är 52 procent.⁸

Men vad har hänt sedan 2008 då svenska folket var som mest positiva till att satsa mer på vindkraft? Finner vi att stödet minskar i samtliga grupper, eller är det i vissa sociala och politiska grupper som stödet minskat mer än i andra? Resultaten i tabell 1 visar att stödet för att satsa mer på vindkraft är på tillbakagång i samtliga grupper sedan 2008. Stödet har minskat mest bland landsbygdsbor, bland moderater och bland personer som står långt till höger på vänster-högerdimensionen. Den svagaste tillbakagången återfinns bland personer som står långt till vänster, bland personer i den yngsta åldersgruppen, och bland sympatisörer till Vänsterpartiet. Tillbakagången är större bland män än bland kvinnor, den är större bland personer i åldersgrupperna över 30 år jämfört med de yngre, och den är större bland landsbygdsbor än bland boende i tätorter och städer. När det gäller utbildning är tillbakagången lika stor bland personer på samtliga utbildningsnivåer.

Resultaten visar också att frågan om vindkraftens utbyggnad har blivit mer politiserad. Tillbakagången är något mindre bland sympatisörer till Vänsterpartiet och Miljöpartiet jämfört med framförallt bland sympatisörer till Moderaterna och Kristdemokraterna.⁹ Tillbakagången bland personer som står långt till vänster i politiken var 4 procentenheter mellan åren 2008 och 2013. Motsvarande siffra bland personer som placerade sig långt till höger var 24 procentenheter. Gapet

mellan dem som placerade sig långt till vänster och de som placerade sig långt till höger var 2008 11 procentenheter. I 2013 års undersökning har det ökat till 31 procentenheter. Men trots det vikande stöd vi ser för att satsa mer på vindkraft är det värt att notera att det inom samtliga sociala och politiska grupper återfinns en majoritet för att satsa mer på vindkraft, utom när det gäller personer som placerar sig långt till höger på vänster-högerdimensionen. Bland dem är det lika många som vill satsa mer (48 procent) som vill satsa som idag, satsa mindre eller avstå från vindkraft (48 procent).

Bullrar, fula, dyra?

En bakomliggande faktor till vilken åsikt man har i frågan om vindkraften och dess utbyggnad är vilken verklighetsbild man har av vindkraft. I debatten har det bland annat framförts argument om att vindkraften medför bullerstörningar, att den är dyr och att den förfular landskapet. Men det har å andra sidan också framförts att vindkraften är en ren och miljövänlig energikälla. Hur ser svenska folket på dessa argument för och emot vindkraft; vilken bild har de av vindkraftens egenskaper? I de nationella SOM-undersökningarna har vi ställt en påståendefråga om några av vindkraftens egenskaper vid fem tillfällen; 2000, 2003, 2007, 2010 och nu senast i undersökningen 2013. Svartalternativen utgörs av en skala från 0 till 10 där svarspersonerna får bedöma om påståendet är helt felaktigt (0) eller helt riktigt(10). I tabell 2 har skalstegen 0-3 slagits samman till ”felaktigt”, skalstegen 4-6 har slagits samman till ”varken felaktigt eller riktigt” och skalstegen 7-10 har slagits samman till ”riktigt”.

Resultaten från SOM-undersökningen 2013 visar att 40 procent anser att vindkraften medför bullerstörningar medan 30 anser att påståendet om buller är felaktigt, Påståendet om att el producerad av vindkraft blir dyr håller 39 procent med om, medan 31 procent anser att påståendet är felaktigt. 38 procent tycker att vindkraftverk förfular landskapet medan 36 procent anser att påståendet är felaktigt. Att vindkraften är miljövänlig håller de allra flesta med om, 79 procent. Endast 7 procent anser att vindkraft inte är miljövänlig. I de tre första mätningar, 2000, 2003 och 2007 är opinionen förhållandevis stabil. Men efter mätningen 2007 är bedömningarna av vindkraftens egenskaper inte lika positiva som tidigare. Sedan dess är det fler som anser att vindkraften medför buller (+19 procentenheter) och att den är dyr (+5 procentenheter) samtidigt som det är något färre som anser att vindkraften är miljövänlig (-11 procentenheter). För första gången visar resultaten från 2013 att det är fler som anser att påståendet om att vindkraften bullrar är riktigt än som anser att påståendet är felaktigt. När det gäller påståendet om att vindkraften är dyr har det vid varje mättillfälle varit fler som anser påståendet är riktigt än att det är felaktigt. I frågan om huruvida vindkraften förfular landskapet återfinns vi dock inga större opinionsförskjutningar.

Tabell 2 Uppfattning om vindkraftens egenskaper (procent)

påstående om vindkraft	felaktigt (0-3)	varken felaktigt eller riktigt (4-6)	riktigt (7-10)	summa procent	medeltal 0-10	Opinions- balans felaktigt minus riktigt
vindkraftverk är bullriga						
2000	48	32	20	100	3,9	+28
2003	47	34	19	100	4,0	+28
2007	51	28	21	100	3,9	+30
2010	45	29	26	100	4,3	+10
2013	30	30	40	100	5,4	-10
vindkraft är miljövänlig						
2000	4	7	89	100	8,6	-85
2003	5	11	85	100	8,4	-80
2007	4	6	90	100	8,7	-86
2010	5	12	83	100	8,2	-78
2013	7	14	79	100	7,9	-72
el producerad med hjälp av vindkraft blir dyr						
2000	27	43	30	100	5,1	-3
2003	24	42	34	100	5,3	-10
2007	32	34	34	100	5,0	-2
2010	31	28	41	100	5,3	-10
2013	31	30	39	100	5,4	-8
vindkraftverk förfular landskapet						
2000	38	25	37	100	5,0	+1
2003	35	24	42	100	5,3	-7
2007	44	22	34	100	4,6	+10
2010	39	21	40	100	5,2	-1
2013	36	26	38	100	5,2	-2

Kommentar: Frågan lyder: *Vad är Din uppfattning om följande påståenden som man ibland hör om vindkraft? Ange för vart och ett av påståendena om det enligt Din mening är felaktigt eller riktigt.* Svaren anges på en skala mellan 0 (helt felaktigt påstående) och 10 (helt riktigt påstående). Svartalernativet "ingen uppfattning" ingår i frågan med början 2007. Beräkningarna i tabellen är gjorda bland personer som har en åsikt i delfrågorna. Andelen svarspersoner som svarat "ingen uppfattning" i frågan om buller var 2007 27 procent, 2010 24 procent och 2013 23 procent. Andelen svarspersoner som svarat "ingen uppfattning" i frågan om att vindkraften är miljövänlig var 2007 7 procent, 2010 8 procent och 2013 7 procent. Andelen svarspersoner som svarat "ingen uppfattning" i frågan om att vindkraften är dyr var 2007 38 procent, 2010 33 procent och 2013 33 procent. Andelen svarspersoner som svarat "ingen uppfattning" i frågan om att vindkraften förfular landskapet var 2007 10 procent, 2010 9 procent och 2013 9 procent. Andelen svarspersoner som inte besvarade på de olika delfrågorna höll sig mellan 6-8 procent.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2000, 2003, 2007, 2010 och 2013.

Tidigare analyser från SOM-undersökningen 2007 har visat att bland de som har en negativ bild av vindkraftens egenskaper är det trots det en majoritet som vill satsa mer på vindkraft. Bedömningar att vindkraften bullrade, var dyr eller förfulade landskapet vägde mindre än viljan att bygga fler vindkraftverk (Hedberg 2008). De resultaten reviderades något i och med 2010 års SOM-undersökning då kopplingen mellan frågan om vindkraftens egenskaper och frågan om vi skall satsa mer eller mindre på vindkraft blev något starkare. Det senare gäller även vid 2013 års undersökning. Bland personer som 2007 ansåg att vindkraften medförde buller är det 67 procent som ville satsa mer på vindkraft. Motsvarande siffror för 2010 och 2013 är 45 respektive 48 procent. Bland personer som 2007 ansåg att vindkraften är dyr är det 72 procent som ville satsa mer på vindkraft. Motsvarande siffra för 2010 och 2013 är 50 respektive 42 procent. Bland personer som ansåg att vindkraften förfular landskapet är det 69 procent som ville satsa mer 2007. Motsvarande siffror för de två senaste mätillfällen är 47 procent 2010 och 40 procent 2013. I 2013 års undersökning ställer vi också en ren attitydfråga om hur positivt respektive negativt svarspersonerna ser på vindkraften som energikälla. Bland personer som anser att vindkraften medför buller är det 71 procent som har en positiv inställning till vindkraften som energikälla. Bland personer som anser att vindkraften är dyr är det 67 som är positiva och bland personer som anser att vindkraften förfular landskapet är det 68 procent som är positiva till vindkraft som energikälla.¹⁰

Vindkraft som granne

I och med att vindkraften står under kraftig utbyggnad får allt fler erfarenhet av vindkraftverk i sin omedelbara närhet. Vi har tidigare sett att viljan till att satsa mer har minskat under samma period som vindkraften expanderat som mest. En fråga som i och med det blir allt mer aktuell är hur svenska folket ser på vindkraftsetableringar i närheten av den egna bostaden. Vi har vid sex tillfällen sedan 2000 ställt en fråga i SOM-undersökningarna om hur positivt respektive negativt respondenterna ser på en vindkraftsetablering i närheten av den egna bostaden. Frågan har fem svarsalternativ i en skala från mycket positiv till mycket negativ. I tabell 3 redovisas andelen som svarat positivt, det vill säga andelen ”mycket positiv” och ”ganska positiv” sammanslaget.

Resultaten visar att andelen positiva varierat från 33 procent som lägst 2003 till 46 procent som högst 2007. I den senaste mätningen 2013 var andelen positiva 40 procent.¹¹ Mot bakgrund av det minskade stödet för att satsa mer på vindkraft under senare år är det kanske något förvånande att vi inte finner ett lika stort tapp när det gäller synen på etableringar av vindkraftverk i närheten av den egna hemmet. Sedan 2007 har stödet för en ökad satsning på vindkraft minskat med 19 procentenheter. Andelen positiva till att ha vindkraftverk som granne har visserligen också minskat, men endast med 6 procentenheter. Men resultaten i tabell 3 visar

också att det finns nivåskillnader i uppfattningen om hur mycket vi skall satsa på vindkraft och i bedömningarna av hur positivt vindkraft i närheten av den egna bostaden uppfattas. Fenomenet brukar ibland gå under beteckningen NIMBY (Not in My Back Yard). Vid samtliga mättillfällen är det en betydligt högre andel bland svenska folket som vill satsa mer på vindkraft än som är positiva till en etablering av vindkraft i närheten av den egna bostaden. I SOM-undersökningen 2013 är det 61 procent som vill satsa mer på vindkraft än idag, medan en betydligt lägre andel är positiva till vindkraft i närheten av sin bostad, 40 procent. Skillnaden kan tolkas som en NIMBY-effekt och uppgår till 21 procentenheter.¹² Men det bör poängteras att resultaten i tabell 3 visar att NIMBY-effekten snarare har minskat än ökat under de senaste årens kraftiga expansion av vindkraftsutbyggnaden, från +33 balansmåttsenheter 2007 till +21 i 2013 års SOM-undersökning.

Tabell 3 Andel som vill satsa mer på vindkraft respektive är positiva till etablering av vindkraft i närheten av den egna bostaden (procent)

	2000	2003	2005	2007	2010	2013
satsa mer på vindkraft	72	64	72	79	66	61
positiv till vindkraft i närheten av den egna bostaden	41	33	43	46	38	40
skillnad i åsikt mellan satsa mer på vindkraft och etablering av vindkraft i närheten av den egna bostaden	+31	+31	+29	+33	+28	+21

Kommentar: Frågan om etablering av vindkraft i närheten av den egna bostaden lyder: *Hur ställer du dig till en etablering av vindkraftverk i närheten av din fasta bostad?* Svarsalternativen är: "mycket positiv", "ganska positiv", "varken positiv eller negativ", "ganska negativ" och "mycket negativ". I tabellen redovisas andelen positiva, d v s de som svarat mycket positiv eller ganska positiv. Samtliga personer som svarat på respektive fråga ingår i respektive procentbas.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2000, 2003, 2005, 2007, 2010 och 2013.

Populäritet i avtagande

I SOM-undersökningarna har vi flera indikatorer på hur vindkraften bedöms av svenska folket. Vi frågar hur mycket svenska folket vill satsa på vindkraft i framtiden, vilken inställning svenska folket har till vindkraften som energikälla, vilken bild svenska folket har av vindkraftens egenskaper och hur svenska folket ser på en etablering av vindkraftverk i närheten av deras egna bostäder. I 2013 års SOM-undersökning visar många av dessa indikatorer på att stödet för vindkraft minskar något. Sedan 2008 har viljan att satsa mer på vindkraft minskat med 19 procentenheter. Sedan 2007 har andelen som anser att vindkraften medför buller

ökat med 19 procentenheter, andelen som anser att vindkraften är dyr har ökat med 5 procentenheter, andelen som anser att vindkraften förfular landskapet har ökat med 4 procentenheter och andelen som anser att vindkraften är miljövänlig har minskat med 11 procentenheter. Till yttermera visso har andelen som ser positivt på vindkraften som energikälla minskat med 3 procentenheter mellan åren 2012 och 2013.

Samtidigt skall noteras att vindkraften är den energikälla som svenska folket vill satsa mest på efter solenergi och att drygt 80 procent har en positiv inställning till vindkraft som energikälla.

Noter

- ¹ Forskningsprojektet *Energiopinionen i Sverige* finansieras av Energimyndigheten.
- ² Resultatet från SOM-undersökningen 2013 visar att solenergi är den energikälla som svenska folket framförallt vill satsa på, 81 procent vill satsa mer än idag. Därefter följer vindkraft 61 procent, vågkraft 58 procent, biobränslen 43 procent, vattenkraft 41 procent och kärnkraft 13 procent. Frågan om naturgas ställdes inte 2013, men i 2012 års undersökning var det 20 procent som ville satsa mer på fossil-/naturgas. Kol och olja är det mycket få i Sverige som vill satsa på, 2-3 procent.
- ³ Under 2011 återfinns en liten förstärkning i stödet för en ökad satsning. Sannolikt är det en indirekt effekt av reaktorolyckan i Fukushima. Se Holmberg 2012 för analyser av hur kärnkraftsopinionen i Sverige påverkades av olyckan i Fukushima. För en global analys se t ex Younghwan Kim, Minki Kim och Wonjoon Kim 2013.
- ⁴ I en opinionsmätning gjord av IPSOS i september 2013 på uppdrag av Svensk energi svarade 66 procent av respondenterna att de vill satsa mer på vindkraft de kommande 5-10 åren, 21 procent svarade att de vill satsa ungefär som idag, 8 procent att de vill satsa mindre än idag, 3 procent svarade att de helt ville avstå från energikällan och 2 procent hade ingen uppfattning i frågan (Svensk energi 2013).
- ⁵ Andelen som helt vill avstå från vindkraft som energikälla är fortfarande mycket liten, 2 procent 2013 att jämföra med 1 procent 2008. Däremot ökar andelen som vill satsa mindre på vindkraft än vad som görs idag med 6 procentenheter, från 2 procent 2008 till 8 procent 2013.
- ⁶ Vindkraften står förnärvarande under kraftig expansion och kommer fortsätta att byggas ut under kommande år. Därför är det knappast förvånande att vi ser ett avtagande stöd i att satsa mer på vindkraft än vad som görs idag. Då målen för vindkraften i Sverige är uppnådda är det inte särskilt sannolikt att stödet

för en ytterligare utbyggnad ligger kvar på samma höga nivå. Det kommer att finnas en tidpunkt då en mättnadsnivå att uppnås. Vi har det vi behöver och behöver inte mer. Därmed inte sagt att dagens positiva inställning till vindkraft som energikälla kommer att försvagas på motsvarande sätt. Jämför vi med en utbyggd och numera etablerad energikälla som vattenkraft var det i SOM-undersökningen 2012 43 procent som var positiva till ytterligare satsning, men 86 procent som var positiva till vattenkraften som energikälla (Hedberg 2013).

- 7 För mer detaljer, se Hedberg och Holmberg 2014a och Hedberg och Holmberg 2014b. För en analys av kopplingen mellan de två frågeformuleringarna, se Hedberg 2013.
- 8 Det förhållandevis låga stödet för vindkraftsutbyggnad bland sympatisörer till Centerpartiet i de två senaste årens mätningar förvånar. Men det bör påpekas att antalet centerpartisympatisörer i undersökningarna är få och resultaten osäkra. I 2012 års undersökning vilar resultaten på 56 svarspersoner och i 2013 års undersökning på 58 svarspersoner.
- 9 Resultatet för Centerpartiet måste tolkas med yttersta försiktighet, mot bakgrund av de få personer som ingår i gruppen och att felmarginalerna är stora.
- 10 Korrelationen mellan frågan hur mycket vi bör satsa på vindkraft och de olika påståendefrågorna var 2007 .24 för påståendet att vindkraften bullrar, .23 för påståendet att vindkraften är dyr, .33 för påståendet att vindkraften förfular landskapet och .26 för att vindkraften är miljövänlig. I 2010 års undersökning var motsvarande värden .37, .46, .42 och 41. I den senaste undersökningen 2013 är motsvarande korrelationskoefficienterna .30, .41, .44 och .44. Korrelationen mellan frågan allmän inställning till vindkraften som energikälla och de olika påståendefrågorna var 2013 .34 för påståendet att vindkraften bullrar, .42 för påståendet att vindkraften är dyr, .45 för påståendet att vindkraften förfular landskapet och .46 för att vindkraften är miljövänlig.
- 11 För ytterligare detaljer, se Hedberg och Holmberg 2014a,
- 12 Jämför vi med den rena attitydfrågan om hur positivt respektive negativt vindkraften bedöms som energikälla blir effekten större, 41 procentenheter. Korrelationen mellan frågan om etablering av vindkraftverk i närheten av den egna bostaden och frågorna om hur mycket vi skall satsa på vindkraft respektive frågan om allmän inställning till vindkraft som energikälla var i båda fallen .54 i SOM-undersökningen 2013 (Pearsons r).

Referenser

- Energimyndigheten 2013. *Vindkraftsstatistik 2012*.
- Energimyndigheten 2014. Pressmedelände 2014-02-11. <http://www.energimyndigheten.se/Press/Pressmeddelanden/2013-var-ett-ar-med-lag-elanvandning-och-stor-elexport/>
- Hedberg, Per (2008). Vindkraft på frammarsch. I Holmberg, Sören och Weibull, Lennart, (red). *Skilda världar*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet. SOM-rapport nr 44.
- Hedberg, Per (2012). Svenska folkets åsikter om vindkraft. I Weibull, Lennart, Oscarsson, Henrik och Bergström, Annika (red). *I framtidens skugga*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet. SOM-rapport nr 56.
- Hedberg, Per (2013). Fortsatt stöd för mer vindkraft. I Weibull, Lennart, Oscarsson, Henrik och Bergström, Annika (red). *Vägskäl*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet. SOM-rapport nr 59.
- Hedberg, Per och Holmberg, Sören (2014a). *Åsikter om energi och kärnkraft*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Hedberg, Per och Holmberg, Sören (2014b). *Satsa mer på olika energikällor 1999-2013*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Holmberg, Sören (2012). Fukushimaeffekten. I Weibull, Lennart, Oscarsson, Henrik och Bergström, Annika (red). *I framtidens skugga*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet. SOM-rapport nr 56.
- Kim, Younghwan, Kim, Minki och Kim, Wonjoon (2013). *Effect of the Fukushima nuclear disaster on global public acceptance of nuclear energy*. Energy Policy 61, sid 822-828.
- Svensk energi (2013). *Byten och attityder på den svenska elmarknaden*. <http://www.svenskenergi.se/Global/Dokument/Opinionsm%C3%A4tningar/2013-hosten-IPSOS.pdf>
- Svensk Vindenergi 2014. *Vindkraftsstatistik kvartal 4 2013*. <http://www.vindkraftsbranschen.se/wp-content/uploads/2014/02/Statistik-vindkraft-kvartal-4-2013-20140226.pdf>

